



بانک مرکزی جمهوری اسلامی ایران

اداره نظارت بر نظام‌های پرداخت

ضوابط بهره‌برداری از دستگاه‌های خودپرداز اختصاصی

و دستگاه‌های خودپرداز غیرنقدی

در نظام پرداخت کشور

تیر ماه ۱۴۰۲

در اجرای وظایف و صلاحیت های قانونی بانک مرکزی وفق ماده(۱۱) و ماده(۱۴) قانون پولی و بانکی کشور و در راستای نیل به هدف «حفظ ارزش پول و موازنه پرداخت ها و تسهیل مبادلات بازرگانی» مندرج در بند(ب) ماده(۱۰) قانون مزبور و به منظور اجرای مطلوب احکام مندرج در قانون پایانه های فروشگاه های و سامانه مودیان مصوب ۱۳۹۸ و آیین نامه اجرایی ماده(۱۴) الحاقی قانون مبارزه با پولشویی، «ضوابط بهره برداری از دستگاه های خودپرداز اختصاصی و دستگاه های خودپرداز غیرنقدی» در جلسه شماره ۲۲۱ مورخ ۱۴۰۲/۰۳/۲۰ کمیسیون ابزارهای پرداخت و تسویه بانک مرکزی به شرح زیر مصوب گردید:

بخش اول: تعاریف و اصطلاحات

ماده ۱: معنی واژه ها و عبارات به کار رفته در این مستند، اختصاراً به شرح زیر است:

- ۱-۱- بانک مرکزی: بانک مرکزی جمهوری اسلامی ایران.
- ۱-۲- مؤسسه اعتباری: بانک یا مؤسسه اعتباری غیربانکی که به موجب قانون یا با مجوز بانک مرکزی تأسیس شده و تحت نظارت آن بانک فعالیت می کند.
- ۱-۳- دستگاه خودپرداز اختصاصی^۱: دستگاه خودپردازی است که بنا به درخواست های عمومی، توسط مؤسسه اعتباری و در محلی غیر از شعب و دفاتر نمایندگی مؤسسه اعتباری نصب و فعال می گردد.
- ۱-۴- دستگاه خودپرداز غیرنقدی^۲ (کیوسک): دستگاه خودپرداز اختصاصی است که امکان برداشت وجه نقد را پشتیبانی نمی نماید.
- ۱-۵- جدول تراکنش های مجاز: جداول «تراکنش های قابل پذیرش در شتاب» و «کدهای مجاز محصولات کارتی» منضم به بخشنامه شماره ۹۷/۳۱۳۶۶۴ مورخ ۹۷/۰۹/۰۷ بانک مرکزی به بانک ها و مؤسسات اعتباری ابلاغ شده است.

بخش دوم: هدف

ماده ۲: اهداف این ضوابط عبارتند از:

- ۲-۱- تسهیل ارائه خدمات بانکداری الکترونیک، کاهش هزینه تردد درون شهری و مراجعات غیر ضروری به شعب بانکی با نصب «دستگاه خودپرداز اختصاصی» و «دستگاه خودپرداز غیرنقدی» توسط «مؤسسه اعتباری».

¹ Private ATM (Automated Teller Machine)

² Cashless ATM

۲-۲- تاکید بر مسئولیت انحصاری و غیرقابل واگذاری «مؤسسه اعتباری» در انجام کلیه عملیات مرتبط با نگهداری، تعمیر، جایگزینی و ارتقاء سخت‌افزاری، نرم‌افزاری، ملزومات مصرفی، ارتباطات شبکه‌ای و منابع تغذیه «دستگاه خودپرداز اختصاصی» و «دستگاه خودپرداز غیرنقدی» و کلیه تمهیدات مورد نیاز جهت بهره‌برداری از «دستگاه خودپرداز اختصاصی» و «دستگاه خودپرداز غیرنقدی» شامل؛ جانمایی، نصب، حفاظت از منافع مشتری، خدمه پول‌گذاری و نگهداشت دستگاه‌های مذکور.

۲-۳- تاکید بر اجرای دقیق سند «الزامات بهره‌برداری امن از دستگاه‌های خودپرداز^۱» توسط «مؤسسه اعتباری»؛ به منظور حصول اطمینان از امنیت «دستگاه خودپرداز اختصاصی» و «دستگاه خودپرداز غیرنقدی» نصب شده در خارج از شعب بانکی.

بخش سوم : محدوده

ماده ۳: این سند به بیان حداقل الزامات بهره‌برداری از «دستگاه خودپرداز اختصاصی» و «دستگاه خودپرداز غیرنقدی» می‌پردازد.

تبصره: پیاده‌سازی الزامات مندرج در سند حاضر نافی مسئولیت و پاسخگویی «مؤسسه اعتباری» در خصوص سایر رخدادهای به وقوع پیوسته و تصریح نشده مرتبط با خودپردازهای «مؤسسه اعتباری» نیست.

ماده ۴: «مؤسسه اعتباری» موظف است ضمن کنترل و نظارت بر تجهیزات مذکور، نسبت به پایش عملیات انجام شده از طریق این تجهیزات، شناسایی کلیه تهدیدات مرتبط با آن و مدیریت موثر تهدیدات شناسایی شده اقدام نماید.

تبصره: تهدیدات مرتبط با تجهیزات مزبور علاوه بر مسائل امنیتی، شامل کلیه تهدیدات نرم‌افزاری و سخت‌افزاری، تهدیدات ناشی از عدم رعایت الزامات ضوابط جاری و اعمال هرگونه تغییر در پیکره بندی تجهیزات فوق نیز خواهد بود.

بخش چهارم : وظایف

ماده ۵: «مؤسسه اعتباری» مجاز است «خودپردازهای اختصاصی» را به تشخیص بانک یا بنا به درخواست اشخاص حقوقی زیرمجموعه مؤسسه اعتباری که دارای تأیید صلاحیت امنیتی از مراجع ذی‌ربط می‌باشند و صرفاً در اماکنی که مورد بهره‌برداری عمومی است نصب نماید.

ماده ۶: «مؤسسه اعتباری» مجاز است «دستگاه خودپرداز غیرنقدی» را صرفاً در مکان شعب، باجه‌های خود و شرکت‌های فناوری تابعه خود یا در اماکنی که مورد بهره‌برداری عمومی می‌باشند، نصب نماید.

ماده ۷: «مؤسسه اعتباری» مجاز به فروش، اجاره یا واگذاری «دستگاه خودپرداز اختصاصی» و «خودپرداز غیرنقدی» به سایر اشخاص اعم از حقیقی و حقوقی نمی‌باشد.

^۱ ابلاغیه شماره ۹۵/۴۱۷۷۳۰ مورخ ۹۵/۱۲/۲۵ اداره نظام‌های پرداخت بانک مرکزی

ماده ۸: «مؤسسه اعتباری» موظف است، قبل از نصب «دستگاه خودپرداز غیرنقدی» و «دستگاه خودپرداز اختصاصی» در مکان‌های مجاز موضوع مواد (۴) و (۵)، ضمن اخذ تأییدیه مکانی از فراجا (منوط به عدم اخذ هزینه اضافی)، دستگاه‌های مذکور را مهر و موم نموده و تمهیدات لازم جهت سلب امکان اعمال هرگونه تغییر در آن توسط غیر را اتخاذ نماید.

ماده ۹: «مؤسسه اعتباری» موظف است، انجام تراکنش مجاز توسط «دستگاه خودپرداز غیرنقدی» و «دستگاه خودپرداز اختصاصی» را مطابق «جدول تراکنشهای مجاز» تنظیم نماید. همچنین «مؤسسه اعتباری» موظف است، دستگاه‌های یادشده را به لحاظ نرم‌افزاری به گونه‌ای تنظیم نماید که هرگونه تغییر در نوع تراکنش مغایر با «جدول تراکنش‌های مجاز» نباشد و یا اعمال هرگونه تغییر نرم‌افزاری در «دستگاه خودپرداز غیرنقدی» و «دستگاه خودپرداز اختصاصی» به منظور شبیه سازی عملیات خرید غیرممکن شود.

ماده ۱۰: «مؤسسه اعتباری» موظف است، تمهیدات لازم به منظور عدم امکان ثبت کارت مقصد پیش‌فرض در عملیات انتقال وجه کارت به کارت از طریق «دستگاه خودپرداز اختصاصی» و «دستگاه خودپرداز غیرنقدی» را اتخاذ نماید.

ماده ۱۱: «مؤسسه اعتباری» موظف است ظرف مدت دو ماه از ابلاغ این مصوبه، درخصوص ارزیابی تمامی دستگاه‌های خودپرداز اختصاصی و دستگاه‌های خودپرداز غیرنقدی متصل به سویچ کارت خود و انطباق وضعیت مالکیت و تراکنش‌های انجام شده توسط دستگاه‌های مزبور متناسب با مفاد مقرر جاری و قطع خدمات دستگاه‌های فاقد شرایط متناسب با این ضوابط اقدام نمایند.

بخش پنجم: مسئولیت‌ها

ماده ۱۲: مسئولیت نظارت بر حسن اجرای مفاد این «ضوابط» برعهده «مؤسسه اعتباری» بوده و استفاده از ظرفیت شرکت‌های ثالث در نصب، نگهداری و نظارت بر عملکرد تجهیزات مذکور رافع مسئولیت‌های «مؤسسه اعتباری» نمی‌باشد.

ماده ۱۳: هیأت‌مدیره و مدیرعامل «مؤسسه اعتباری» می‌بایست از رعایت الزامات سند حاضر در «مؤسسه اعتباری» متبوع اطمینان حاصل کنند.

ماده ۱۴: در صورت عدم رعایت دقیق مفاد این ضوابط، مطابق با مقررات انضباطی با «مؤسسه اعتباری» خاطی برخورد گردیده و بنا به تشخیص بانک مرکزی «مؤسسه اعتباری» خاطی به هیئت انتظامی معرفی خواهد شد.

این «ضوابط» در ۱۴ ماده و ۲ تبصره در تاریخ ۱۴۰۲/۰۳/۲۰ به تصویب «کمیسیون ابزارهای پرداخت و تسویه» رسید.